

Torsdagen, 21 oktober 2021

P9_TA(2021)0440

Situationen i Tunisien

Europaparlamentets resolution av den 21 oktober 2021 om situationen i Tunisien (2021/2903(RSP))

(2022/C 184/12)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Tunisien och sin resolution av den 25 februari 2016 om inledandet av förhandlingarna om ett frihandelsavtal mellan EU och Tunisien ⁽¹⁾,
- med beaktande av slutrapporten från EU:s valobservatörsuppdrag om president- och parlamentsvalen som hölls i Tunisien den 15 september och 6 oktober 2019,
- med beaktande av associeringsavtalet mellan Europeiska unionen och Tunisien och de olika tematiska möten som hållits inom dess ram under 2019 och 2020,
- med beaktande av slutsatserna av den 26 februari 2021 från Internationella valutafondens (IMF) exekutivstyrelse inom ramen för artikel IV-samrådet med Tunisien,
- med beaktande av den gemensamma kommunikén om förbindelserna mellan EU och Tunisien av den 4 juni 2021: *För ett förnyat partnerskap*,
- med beaktande av Tuniens presidentdekret nr 2021–69 av den 26 juli 2021 om avbrytande av regeringschefens och regeringsmedlemmarnas tjänstgöring, Tuniens presidentdekret nr 2021–80 av den 29 juli 2021 om upphävande av representantförsamlingens befogenheter, Tuniens presidentdekret nr 2021–109 av den 24 augusti 2021 om förlängning av undantagsåtgärder i samband med upphävandet av representantförsamlingens befogenheter samt Tuniens presidentdekret nr 2021–117 av den 22 september 2021 om undantagsåtgärder,
- med beaktande av förklaringen av den 27 juli 2021 från vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, på Europeiska unionens vägnar, och hans pressuttalanden i Tunisien den 10 september 2021,
- med beaktande av Tuniens konstitution från 2014,
- med beaktande av den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, som Tunisien har anslutit sig till,
- med beaktande av konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, vilken Tunisien ratificerade 1985 och för vilken den hävde sina reservationer 2014,
- med beaktande av den nationella handlingsplanen för kvinnor, fred och säkerhet 2018–2022 som antogs 2018,
- med beaktande av artikel 132.2 och 132.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Tunisien är en privilegierad partner till EU, fortlöpande hjälp och stöd har prioriterats, och valobservatörsuppdragen 2011, 2014, 2018 och 2019 bekräftar EU:s orubbliga engagemang för demokrati i Tunisien. I år är det 10 år sedan den tunisiska revolutionen inträffade, och detta är ett jubileum av stor betydelse för Tuniens demokratiska utveckling.

⁽¹⁾ EUT C 35, 31.1.2018, s. 117.

Torsdagen, 21 oktober 2021

- B. Den samhällsekonomiska situationen har präglats av utbredd ekonomisk stagnation med koppling till det inrikespolitiska läget och av en hälsokris, där landet uppvisar världens näst största andel av dödsfall från covid-19. Covid-19-pandemin, avsaknaden av turister samt hög ungdomsarbetslöshet och hög inflation har förvärrat situationen för Tuniens bräckliga ekonomi. Den inrotade korruptionen, ett ofullständigt system för övergångsrättsliga och allvarliga utmaningar för ekonomi och säkerhet kvarstår som betydande hinder för Tuniens fullständiga befastande av demokratin.
- C. I detta sammanhang återopade president Kais Saïed den 25 juli 2021 artikel 80 i Tuniens konstitution, som ger honom befogenhet att vidta undantagsåtgärder för att hantera en överhängande fara för staten, och tillkännagav att premiärminister Hichem Mechichi skulle avskedast, att folkrepresentantförsamlingen skulle stängas för en period av 30 dagar framöver, vilken skulle kunna förlängas, samt att alla ledamöters parlamentariska immunitet skulle hävas. Den 24 augusti 2021 förlängde presidenten den period under vilken parlamentet skulle vara stängt.
- D. Regeringarna i Förenade Arabemiraten, Saudiarabien och Egypten lovordade omedelbart president Saïeds initiativ och gav det retoriskt stöd.
- E. Frånvaron av en författningsdomstol, med den påföljden att ledamöter av landets parlament inte har någon instans att överklaga till om presidenten, med stöd av konstitutionens artikel om denna fråga, eventuellt fattar ensidiga beslut om att förlänga undantagstillståndet, ingav allvarliga farhågor dels för Tuniens demokratiska omställning, dels om situationen för de grundläggande rättigheterna i landet.
- F. Den 22 september 2021 utfärdade presidenten presidentdekret nr 2021–117, som innehåller bestämmelser som bekräftar att dekretet är en suverän rättsakt som tar företräde framför konstitutionen, vilket undergräver konstitutionen, och koncentrerar statens alla befogenheter till president Kais Saïed. Konstitutionens bestämmelser om rättigheter och friheter kommer att respekteras och garanteras endast när de inte strider mot lagar som grundar sig på presidentdekretet och undantagsåtgärderna. Presidentdekret nr 117 tillåter inte att något av presidentens beslut överklagas till domstol, inte heller till Tuniens högsta förvaltningsdomstol och landets kassationsdomstol.
- G. Denna maktkoncentration har getts åt presidenten på obestämd tid. Presidenten tilldelade sig själv fulla lagstiftningsbefogenheter att genom dekret ändra lagarna om politiska partier, val, rättsväsendet, föreningar och sammanslutningar, pressfrihet och informationsfrihet, justitieministeriets organisation, mänskliga rättigheter och friheter, personrättslagen, samt lagarna för tullverket och statsbudgeten.
- H. Civilsamhället i Tunisien har visserligen offentligt gett uttryck för sina allvarliga farhågor om de nya restriktionerna men det oaktat fick president Kais Saïeds åtgärder i juli ett omfattande stöd bland allmänheten, vilket visar allmänhetens missnöje med den vanskliga situationen för samhälle och ekonomi och med hur dåligt regeringen fungerar. I en gemensam förklaring varnar 18 lokala och internationella icke-statliga organisationer för situationen för demokrati i Tunisien. G7-gruppen har uppmanat Tunisien att återgå till en konstitutionell ordning och begärt att den parlamentariska verksamheten ska återupptas.
- I. Den tunisiska polisen stängde den 26 juli 2021 al Jazeera:s kontor i Tunis utan att ge någon förklaring.
- J. Tunisien har ett välutvecklat och rotfäst civilsamhälle som spelat en grundläggande roll för att utforma och stärka Tuniens övergång till demokrati sedan 2011, med talrika aktivister som yrkat på brådskande reformer, bland annat åtgärder mot korruptionen, och den nationella dialogen är ett av landets särdrag. Pressfrihet och utgivningsfrihet bildar viktiga inslag i ett öppet, fritt och demokratiskt samhälle. Sedan den 26 juli 2021 har civilsamhället varken inkluderats i den nationella dialogen eller rådfrågats angående de åtgärder som president Kais Saïed har vidtagit.
- K. Den 10 september 2021 lade den tunisiska allmänna arbetstagarunionen (UGTT) fram sin färdplan för inrättandet av en nationell rådgivande kommitté för att säkerställa en rättslig ram för inkluderande sociala och politiska reformer i landet, särskilt reformen av det politiska systemet och vallagen samt ändringen av konstitutionen.

Torsdagen, 21 oktober 2021

- L. Tuniens ekonomi är starkt beroende av utländska investeringar, turism och export av produkter till EU. Enligt Världsbanken måste Tunesien genomföra rejäla strukturreformer för att komma till rätta med sitt underskott i bytesbalansen och sitt budgetunderskott. EU är Tuniens största handelspartner: 2020 skedde 57,9 % av landets handel med EU, 70,9 % av Tuniens export gick till EU och 48,3 % av dess import kom från EU. Ekonomin kan blomstra endast om demokratin återställs och säkerhet och stabilitet garanteras.
- M. Covid-19-pandemin har ytterligare förvärrat den redan kritiska situationen i Tunesien. Man har saknat den syrgas och de vacciner som behövs för en effektiv hantering av hälsokrisen.
- N. Allt fler tunisier har lämnat sitt land och ibland riskerat sina liv genom att ta sig över Medelhavet. Tunesien har en av de högsta nivåerna av kompetensflykt bland arabländerna.
- O. EU har sedan 2011 gjort avsevärda och fortlöpande insatser för stöd till Tunesien och gett bidrag på över två miljarder euro som stöd till Tuniens uttalade fasta föresats att slå in på en väg som leder till demokrati, bland annat 260 miljoner euro under 2020 och 200 miljoner euro fram till juni 2021, som en del av sitt makroekonomiska stöd. I maj 2021 gjordes en delbetalning på 600 miljoner euro inom ramen för programmet för makroekonomiskt stöd till Tunesien med det särskilda målet att mildra de ekonomiska konsekvenserna av covid-19-pandemin i landet. Under perioden 2021–2027 kommer EU att ersätta de olika instrumenten med det nya instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen, och befästande, stöd och främjande av demokrati, rättsstatsprincipen och respekten för de mänskliga rättigheterna är ett av huvudmålen för EU:s externa bistånd inom ramen för instrumentet.
- P. EU:s åtagande att arbeta hårdare för att främja demokrati bekräftades i EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati, som antogs av rådet i november 2020.
- Q. I Tuniens konstitution från 2014 ingår ett uppdrag om trosfrihet och samvetsfrihet.
1. Europaparlamentet bekräftar sitt engagemang för det privilegierade partnerskapet mellan EU och Tunesien och för Tuniens demokratiska process. Parlamentet är dock djupt bekymrat över att presidentdekret 2021–117 införde en koncentration av befogenheter till presidenten på obestämd tid. Parlamentet upprepar att respekten för rättsstatsprincipen, konstitutionen och den rättsliga ramen måste upprätthållas, och att det behövs ett välfungerande och legitimt parlament, eftersom det är den institution som företräder folket. Parlamentet beklagar därför djupt president Saïeds beslut att från och med den 24 augusti 2021 låta parlamentet vara stängt på obestämd tid.
 2. Parlamentet efterlyser en återgång till de statliga institutionernas normala funktion, inbegripet en återgång till fullvärdig demokrati och ett återupptagande av den parlamentariska verksamheten så snart som möjligt, såsom ett led i den nationella dialogen, och begär att en tydlig färdplan offentliggörs.
 3. Parlamentet understryker med eftertryck att ett parlament är en viktig demokratisk institution som är nödvändig för alla konstitutionella reformer. Parlamentet betonar att avsaknaden av en författningsdomstol i Tunesien möjliggör en långtgående tolkning och tillämpning av artikel 80 i konstitutionen, och hindrar parlamentsledamöter att överklaga för att få ett domstolsutslag om stängningen av parlamentet och om de ytterligare åtgärder som presidenten har vidtagit på grundval av artikel 80. Parlamentet uppmanar Tunesien att inrätta en författningsdomstol med målet att undvika feltolkningar och missbruk av landets konstitution.
 4. Europaparlamentet upprepar uppmaningen från vice ordföranden/den höga representanten om att återställa den institutionella stabiliteten så snart som möjligt, och i synnerhet att respektera de grundläggande rättigheterna och friheterna som finns förankrade i Tuniens konstitution från 2014, och att avstå från alla former av våld.
 5. Europaparlamentet noterar att Najla Bouden Ramadhan utnämns till premiärminister den 29 september och att en ny regering tillsatts den 11 oktober 2021. Parlamentet välkomnar att tio kvinnor utnämns till ministrar.
 6. Europaparlamentet uppmanar presidenten att ompröva sin ståndpunkt och att aktivt stödja allt som görs för att garantera lika rättigheter för kvinnor och män inom alla områden, och särskilt uppmärksamma kvinnofientliga lagar inom arvsrätten, rätten till vårdnad om barn, rättigheter som tillkommer familjens överhuvud, rätten till föräldraledighet samt arbetstagares rättigheter, framför allt för hushållsarbetare och kvinnliga jordbruksarbetare.

Torsdagen, 21 oktober 2021

7. Europaparlamentet uppmanar de tunisiska myndigheterna att respektera konstitutionen och säkerställa att alla medborgares grundläggande rättigheter respekteras. Parlamentet påminner om de grundläggande och mänskliga rättigheternas oförytterliga karaktär och deras ovillkorliga företräde, och begär att konstitutionen ska återinföras som primärrätt. Parlamentet uppmanar Tunisien att fullständigt avskaffa dödsstraffet.
8. Parlamentet uppmanar myndigheterna att undvika den rättsosäkerhet som uppstår i samband med reseförbud, övervakning i statlig regi och husarrest. Parlamentet anser det som högst problematiskt att civilpersoner döms inför militära domstolar och vill att Tunisien på nytt ska få ett oberoende rättsväsen, så att det sker en reform av landets militära domstolar och blir slut på militära rättegångar mot civilpersoner.
9. Europaparlamentet insisterar på att alla ändringar av konstitutionen och det politiska systemet måste ske inom konstitutionens gränser. Parlamentet noterar den kritik som det tunisiska Förbundet för försvar av de mänskliga rättigheterna och andra organisationer i det civila samhället har riktat mot koncentrationen av makt till presidenten. Parlamentet understryker att det i en demokrati måste råda maktbalans och maktindelning.
10. Europaparlamentet erkänner vilken viktig roll som kvartetten för nationell dialog spelar för underlättande av en nationell dialog med plats för alla. Av denna anledning fick kvartetten Nobels fredspris 2015. Kvartetten består av UGTT, Tuniens industri-, handels- och hantverksförbund (Utica), Tuniens förbund för mänskliga rättigheter (LTDH) och Tuniens advokatsamfund. Parlamentet uppmanar talmannen att bidra till en nationell ram för alla berörda parter så att dialogen kan återupptas på ett effektivt sätt. Parlamentet påminner om vilken viktig roll som Europaparlamentets grupp för demokratistöd och valsamordning spelar för främjandet av en dialog mellan civilsamhället och Tuniens politiska ledare.
11. Europaparlamentet framhåller att man med hjälp av strukturella reformer och strukturell politik snabbt måste övervinna den kris för samhälle och ekonomi som landet är ställt inför.
12. Parlamentet bekräftar än en gång EU:s orubbliga åtagande att stödja Tunisien när det gäller att övervinna den finansiella och ekonomiska krisen, samt på dess väg mot ytterligare demokratisk konsolidering. Parlamentet uppmanar kommissionen och Europeiska utrikestjänsten att stärka dialogen med de tunisiska myndigheterna, ekonomiska enheter och Tuniens civilsamhälle. Parlamentet betonar att de strukturella reformer som behövs för att få ett krislån från IMF kräver stabila och fungerande institutioner.
13. Europaparlamentet understryker att en gemensam syn på rättsstatsprincipen, demokrati och mänskliga rättigheter är den främsta grunden för ett starkt partnerskap mellan EU och Tunisien. Parlamentet uppmanar eftertryckligen presidenten att låta oberoende statliga tillsynsorgan fungera fullt ut och korrekt, inbegripet det provisoriska organet för granskning av lagars förenlighet med konstitutionen och den nationella myndigheten för korruptionsbekämpning.
14. Europaparlamentet oroar sig över utländsk inblandning som undergräver demokratin i Tunisien.
15. Europaparlamentet uppmanar EU att fortsätta med program som direkt stöder tunisiska medborgare och att vid behov öka stödet mot bakgrund av den rådande krisen, bland annat genom stöd till hälso- och sjukvården via Covax-systemet för att hjälpa landet att hantera de allvarliga konsekvenserna av covid-19-pandemin.
16. Europaparlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten och medlemsstaterna att noga följa situationen i Tunisien, och uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att regelbundet rapportera till Europaparlamentets utskott för utrikesfrågor för att säkerställa en adekvat parlamentarisk dialog om denna viktiga och oroande situation.
17. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, Europeiska utrikestjänsten, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, Tuniens president, Tuniens regering och det tunisiska parlamentet.